

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03.

Кафедра правознавства

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО»**

з підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма	«Публічне адміністрування»

Полтава 2020 рік

Розробник (-и)/укладачі програми:

Кульчій О. О. – к. ю. н., доцент, доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Рецензенти програми:

Крикун В. Б. – д. ю. н., к. держ. упр., адвокат, Адвокатське об'єднання «Крикун та партнери»;

Геєць І. В. – к. ю. н., доцент кафедри політології, права та філософії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Програму навчальної дисципліни «Корпоративне право» обговорено і схвалено на засіданні кафедри правознавства

Протокол засідання кафедри від 28 травня 2020 р., № 10

Завідувач кафедри правознавства

д. ю. н., професор

_____ Г. В. Лаврик

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Публічне адміністрування»

д. ю. н., професор

_____ О. В. Солдатенко

Анотація навчальної дисципліни

Корпоративне право розглядають як відносно самостійну частину права України, погляди на галузеву належність якої у науковців не збігаються. Найчастіше її вважають підгалуззю господарського права або комплексним міжгалузевим правовим інститутом цивільного права. Незалежно від оцінки належності відповідних правових норм у системі права України – за своєю сутністю навчальна дисципліна «Корпоративне право», яка спрямована на їх вивчення, орієнтована на опанування здобувачами компетентностей, необхідних для роботи із широким колом юридичних осіб приватного права, які прийнято відносити до так званих корпорацій (з розширеної точки зору на корпорації їх іноді ототожнюють з юридичними особами загалом), а саме – щодо їх створення, припинення, управління ними, правильної оцінки правового їх становища.

Набуття відповідних компетентностей є важливим для здобувачів вищої освіти з огляду на те, що держава постійно вступає у правовідносини з юридичними особами різних організаційно-правових форм, створює їх та приймає участь в управлінні процесом їх створення (державної реєстрації), є одним із найбільших власників корпоративних прав, якими необхідно ефективно управляти з метою примноження національних багатств та зростання економічної могутності держави.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Корпоративне право» є система правових норм, які регулюють майнові і немайнові відносини, що складаються з приводу створення, припинення та у процесі діяльності корпоративних суб'єктів підприємницької діяльності (господарські товариства, виробничі кооперативи тощо) та інших суб'єктів корпоративних відносин (засновники, учасники (акціонери) господарських товариств, члени виробничих кооперативів тощо); механізм виникнення реалізації та застосування суб'єктивних корпоративних прав, а також поняття, теорії й концепції, вироблені юридичною наукою в процесі теоретичного і практичного освоєння цієї сфери правової дійсності.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Корпоративне право» є формування знань про нормативне регулювання корпоративних відносин, його принципи, способи і засоби, нормативну основу, ефективність та інші юридичні характеристики. Особлива увага приділяється питанням корпоративних прав держави та ефективному управлінню ними.

Зміст навчальної дисципліни розкривається у таких темах: Загальна характеристика корпоративного права. Джерела корпоративного права. Суб'єкти (учасники) корпоративних відносин. Заснування підприємницьких товариств та інших корпоративних підприємств. Особливості правового статусу господарських товариств. Особливості правового статусу кооперативів та інших корпоративних утворень, відмінних від господарських товариств. Припинення підприємницьких товариств та інших корпоративних підприємств. Поняття і види корпоративних прав та обов'язків. Управління корпоративними підприємствами. Правове регулювання відносин залежності підприємницьких товариств. Правове регулювання майнових відносин корпоративних підприємств. Статутний капітал. Здійснення корпоративних прав учасниками

(засновниками) підприємницьких товариств. Розпорядження корпоративними правами. Корпоративні спори, рейдерство та захист корпоративних прав. Правове регулювання юридичної відповідальності у корпоративних відносинах.

Аннотация учебной дисциплины

Корпоративное право рассматривается как относительно самостоятельную часть права Украины, взгляды на отраслевую принадлежность которой у ученых не совпадают. Чаще всего считается подотраслью хозяйственного права или комплексным межотраслевым правовым институтом гражданского права. Независимо от оценки принадлежности соответствующих правовых норм в системе права Украины - по своей сути учебная дисциплина «Корпоративное право», которая направлена на их изучение, ориентирована на овладение соискателями компетенций, необходимых для работы с широким кругом юридических лиц частного права, которые принято относить к так называемых корпораций (с расширенной точки зрения на корпорации их иногда отождествляют с юридическими лицами целом), а именно - по их создания, прекращения, управления ими, правильной оценки правового их положения.

Приобретения соответствующих компетенций является важным для соискателей высшего образования с учетом того, что государство постоянно вступает в правовые отношения с юридическими лицами различных организационно-правовых форм, создает их и принимает участие в управлении процессом их создания (государственной регистрации), является одним из крупнейших владельцев корпоративных прав, которыми необходимо эффективно управлять с целью приумножения национальных богатств и рост экономической мощи государства.

Предметом изучения учебной дисциплины «Корпоративное право» является система правовых норм, регулирующих имущественные и неимущественные отношения, складывающиеся по поводу создания, прекращения и в процессе деятельности корпоративных субъектов предпринимательской деятельности (хозяйственные общества, производственные кооперативы и т.д.) и других субъектов корпоративных отношений (учредители, участники (акционеры) хозяйственных обществ, члены производственных кооперативов и т.п.); возникновения реализации и применения субъективных корпоративных прав, а также понятия, теории и концепции, выработанные юридической наукой в процессе теоретического и практического освоения этой сферы правовой действительности.

Целью изучения учебной дисциплины «Корпоративное право» является формирование знаний о нормативное регулирование корпоративных отношений, его принципы, способы и средства, нормативную основу, эффективность и другие юридические характеристики. Особое внимание уделяется вопросам корпоративных прав государства и эффективному управлению ими.

Содержание учебной дисциплины раскрывается в следующих темах: Общая характеристика корпоративного права. Источники корпоративного права. Субъекты (участники) корпоративных отношений. Учреждение

предпринимательских обществ и других корпоративных предприятий. Особенности правового статуса хозяйственных обществ. Особенности правового статуса кооперативов и других корпоративных образований, отличных от хозяйственных обществ. Прекращение предпринимательских обществ и других корпоративных предприятий. Понятие и виды корпоративных прав и обязанностей. Управление корпоративными предприятиями. Правовое регулирование отношений зависимости предпринимательских обществ. Правовое регулирование имущественных отношений корпоративных предприятий. Уставной капитал. Осуществление корпоративных прав участниками (учредителями) предпринимательских обществ. Распоряжение корпоративными правами. Корпоративные споры, рейдерство и защита корпоративных прав. Правовое регулирование юридической ответственности в корпоративных отношениях.

Annotation of educational discipline

Corporate law is regarded as a relatively independent part of Ukrainian law, the views on the sectoral affiliation of which differ among scholars. Most often it is considered a sub-branch of commercial law or a complex inter-branch legal institute of civil law. Regardless of assessing the affiliation of the relevant legal norms in the system of law of Ukraine - the essence of the educational discipline "Corporate Law", which aims to study them, focused on mastering students the competencies necessary to work with a wide range of legal entities of private law, which are commonly referred to the so-called corporations (with an expanded viewpoint on the corporations are sometimes identified with legal entities in general), namely, on their creation, termination, management, correct evaluation of the legal status of them.

The acquisition of relevant competencies is important for higher education students, taking into account the fact that the state constantly enters into legal relations with legal entities of various organizational forms, creates them and participates in the management of their creation process (state registration), is one of the largest owners of corporate rights, which need to be effectively managed in order to multiply national wealth and increase the economic power of the state.

The subject matter of the study discipline "Corporate Law" is a system of legal norms regulating property and non-property relations that arise with regard to the establishment, termination and operation of corporate entities of business activities (business companies, production cooperatives, etc.) and other subjects of corporate relations (founders, participants (shareholders) of business companies, members of production cooperatives, etc.); emergence and application of subjective corporate rights.

The purpose of the study of the discipline "Corporate Law" is to form knowledge of the regulatory framework for corporate relations, its principles, methods and means, the regulatory framework, effectiveness and other legal characteristics. Special attention is paid to the issues of corporate rights of the state and their effective management.

The content of the discipline is disclosed in the following topics: General characteristics of corporate law. Sources of corporate law. Subjects (participants) of corporate relations. Establishment of business companies and other corporate entities. Peculiarities of the legal status of business companies. Peculiarities of the legal status

of cooperatives and other corporate formations other than business companies. Termination of business companies and other corporate entities. The concept and types of corporate rights and duties. Management of corporate entities. Legal regulation of dependency relations of entrepreneurial societies. Legal regulation of property relations of corporate ventures. Authorised capital. Exercise of corporate rights by participants (founders) of entrepreneurial companies. Disposal of corporate rights. Corporate disputes, corporate raiding and protection of corporate rights. Legal regulation of legal liability in corporate relations.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Корпоративне право» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування», затвердженої наказом по університету від 20 лютого 2019 року № 36-Н і стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр» галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 04.08.2020 р. № 1001.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Корпоративне право» є система правових норм, які регулюють майнові і немайнові відносини, що складаються з приводу створення, припинення та у процесі діяльності корпоративних суб'єктів підприємницької діяльності (господарські товариства, виробничі кооперативи тощо) та інших суб'єктів корпоративних відносин (засновники, учасники (акціонери) господарських товариств, члени виробничих кооперативів тощо); механізм виникнення реалізації та застосування суб'єктивних корпоративних прав, а також поняття, теорії й концепції, вироблені юридичною наукою в процесі теоретичного і практичного освоєння цієї сфери правової дійсності.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Корпоративне право» є формування знань про нормативне регулювання корпоративних відносин, його принципи, способи і засоби, нормативну основу, ефективність та інші юридичні характеристики. Особлива увага приділяється питанням корпоративних прав держави та ефективному управлінню ними.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:
загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 01);
- здатність розробляти та управляти проектами (ЗК 03);
- здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК 05);

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери (СК02);
- здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування (СК 07);
- здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК 08).
- здатність виявляти особливості впливу інституційного середовища на поведінку економічних суб'єктів та форми їх організації, здійснювати інституційний дизайн та інженерію (ДСК 11).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної

програми:

– знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень (РН 01);

– розв’язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення (РН 02);

– використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв’язання складних задач публічного управління та адміністрування (РН04);

– здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур (РН 06);

– уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи (РН 07);

– розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень (РН 11);

– уміти аналізувати наявне інституційне середовище, виявляти його вплив на поведінку економічних суб’єктів та демонструвати навички інституційного дизайну та інженерії (ДРН 13).

Навчальна дисципліна є **вибірковою**.

Форма підсумкового контролю знань: **ПМК (залік)**.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ОБ'ЄКТИВНОГО КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА. ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ УЧАСНИКІВ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Загальна характеристика корпоративного права.

Поняття та ознаки корпоративного права. Суспільні відносини, що регулюються корпоративним правом. Співвідношення корпоративного права з акціонерним, господарським та цивільним правом.

Методи корпоративного права. Загальнонаукові та спеціальні методи в корпоративному праві. Функції та принципи корпоративного права.

Суб'єкти корпоративних відносин: загальна характеристика.

Корпоративне право як навчальна дисципліна. Мета та завдання корпоративного права як навчальної дисципліни. Структура курсу «Корпоративне право».

Тенденції розвитку корпоративного права в Україні.

Тема 2. Джерела корпоративного права.

Історико-правові аспекти становлення та розвитку національного законодавства щодо створення, функціонування та припинення господарських корпорацій.

Загальна характеристика джерел корпоративного права. Поняття, ознаки та система корпоративного законодавства.

Локальні корпоративні акти. Корпоративні звичаї.

Проблеми вдосконалення корпоративного законодавства.

Тема 3. Суб'єкти (учасники) корпоративних відносин.

Загальний склад суб'єктів корпоративного права. Поняття «корпорації» у праві України та у світовій практиці.

Правовий статус юридичної. Класифікація юридичних осіб. Юридичні особи корпоративного типу.

Поняття та ознаки підприємницьких товариств як юридичних осіб. Корпорації як суб'єкти корпоративних відносин.

Поняття та система підприємницьких товариств. Правосуб'єктність підприємницьких товариств.

Засновники та учасники підприємницьких товариств. Правовий статус засновників юридичної особи – фізичних осіб, юридичних осіб, держави.

Загальна характеристика правового статусу органів управління юридичної особи корпоративного типу (загальні збори учасників (акціонерів), виконавчий орган, контролюючі органи).

Державні органи, які регулюють корпоративні відносини. Державний контроль за здійсненням корпоративних відносин.

Кабінет Міністрів України, його повноваження та функції у сфері регулювання корпоративних відносин та управління корпоративними правами

держави. Фонд державного майна України, його повноваження та функції у сфері регулювання корпоративних відносин та управління корпоративними правами держави. Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку, її повноваження та функції у сфері регулювання корпоративних відносин та управління корпоративними правами держави.

Тема 4. Заснування підприємницьких товариств та інших корпоративних підприємств

Створення юридичних осіб в Україні. Компетенція органів державної влади, уповноважених здійснювати державну реєстрацію юридичних осіб.

Створення підприємницьких товариств: загальні положення. Порядок створення в Україні господарських товариств та виробничих кооперативів.

Установчі документи господарських товариств: зміст та порядок оформлення. Внесення змін до установчих документів господарських товариств.

Державна реєстрація господарських товариств.

Особливості створення та державної реєстрації різних видів господарських товариств. Особливості створення та державної реєстрації акціонерного товариства. Заснування акціонерного товариства. Установчі документи акціонерного товариства як корпоративної організації.

Тема 5. Особливості правового статусу господарських товариств

Поняття, особливості та види (класифікації) господарських товариств.

Поняття і юридична природа акціонерного товариства як корпоративної організації. Типи акціонерних товариств. Законодавство України про акціонерні товариства.

Поняття та особливості правового становища товариств з обмеженою та додатково відповідальністю.

Поняття та особливості правового становища повного та командитного товариств. Умови створення повного та командитного товариств.

Тема 6. Особливості правового статусу кооперативів та інших корпоративних утворень, відмінних від господарських товариств

Поняття кооперативів, їх ознаки та види. Правове становище виробничих кооперативів. Відмінності виробничих кооперативів від господарських товариств. Виробничий кооператив як корпоративна організація. Особливості членства у виробничому кооперативі. Управління виробничим кооперативом. Господарська діяльність виробничого кооперативу. Майнова відповідальність виробничого кооперативу. Відповідальність членів виробничого кооперативу за зобов'язаннями кооперативу.

Особливості правового становища споживчих та інших видів кооперативів.

Особливості правового становища корпоративних підприємств.

Поняття та види господарських об'єднань. Особливості правового становища асоціацій, корпорацій, консорціумів концернів.

Поняття та особливості правового становища фермерських господарств.
Умови їх належності до корпоративних утворень.
Інші корпоративні суб'єкти господарювання.

Тема 7. Припинення підприємницьких товариств та інших корпоративних підприємств

Реорганізація підприємницьких товариств (порядок злиття, поділу, приєднання та перетворення, особливості виділу).

Ліквідація підприємницьких товариств за рішенням засновників/учасників. Задоволення вимог кредиторів.

Процедура примусової ліквідації підприємницьких товариств.

Особливості відповідальності товариств та їх засновників у разі припинення підприємницьких товариств. правонаступництво.

МОДУЛЬ 2. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ СУБ'ЄКТИВНИХ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ, ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ

Тема 8. Поняття і види корпоративних прав та обов'язків

Поняття та ознаки суб'єктивного корпоративного права. Підстави виникнення та припинення корпоративних прав.

Класифікація суб'єктивних корпоративних прав. Корпоративні права фізичних та юридичних осіб.

Майнові корпоративні права.

Організаційні (особисті) права учасників корпорацій.

Корпоративні обов'язки учасників корпоративних відносин.

Захист прав учасників господарського товариства.

Правовий статус акціонерів та учасників інших господарських товариств / членів кооперативів.

Тема 9. Управління корпоративними підприємствами. Правове регулювання відносин залежності підприємницьких товариств

Поняття та принципи корпоративного управління.

Органи управління організацій корпоративного типу та їх повноваження.

Загальні збори акціонерів та загальні збори учасників як вищі органи управління господарських товариств. Виключна компетенція загальних зборів. Скликання загальних зборів. Порядок проведення, структура та порядок складання протоколу загальних зборів.

Правовий статус наглядової ради акціонерного товариства. Склад наглядової ради. Основні принципи діяльності наглядової ради. Компетенція наглядової ради.

Виконавчі органи та їх види. Правління, як виконавчий орган господарських товариств. Склад правління та порядок його обрання (затвердження). Основні завдання та компетенція правління. Права та обов'язки членів правління. Інші види виконавчих органів.

Контроль за діяльністю органів управління. Ревізійна комісія, ревізор. Проблеми доцільності створення контрольних органів та їх створення у товариствах однієї особи.

Особливості управління справами повних та командитних товариств.

Особливості управління кооперативами.

Європейська та американська моделі корпоративного управління.

Правове регулювання відносин залежності підприємницьких товариств.

Тема 10. Правове регулювання майнових відносин корпоративних організацій. Статутний капітал

Поняття та значення статутного капіталу в створенні та функціонуванні юридичної особи. Функції статутного капіталу. Характеристика стартової (організаційної), гарантійної, визначально-структурної функції статутного капіталу.

Умови та порядок зменшення та збільшення статутного капіталу господарських товариств. Попередження кредиторів про наступне зменшення статутного капіталу. Особливості зменшення та збільшення статутного капіталу в акціонерних товариствах.

Взаємозв'язок поняття «статутний капітал» з поняттям «частка в статутному капіталі» та «майно». Джерела та порядок формування статутного капіталу.

Право власності корпорацій (право корпоративної власності). Поняття та види правового режиму майна підприємницьких товариств.

Склад майна підприємницьких товариств. Особливості формування фондів підприємницького товариства. Джерела формування майна товариства.

Прибуток підприємницького товариства та напрями його використання. Розпорядження майном товариства.

Особливості майнових відносин у кооперативах та інших корпоративних організаціях, відмінних від господарських товариств.

Правовий режим дивідендів. Порядок виплати дивідендів. Особливості здійснення виплати частини прибутку учасникам інших господарських товариств та членам виробничих кооперативів.

Тема 11. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) підприємницьких товариств

Поняття і загальна характеристика способів здійснення корпоративних прав акціонерами (учасниками, членами) підприємницьких товариств відповідно до законодавства України.

Умови здійснення права на дивіденди, на одержання інформації про діяльність товариства.

Порядок виходу учасника з товариства та здійснення ним права на одержання частини активів при ліквідації товариства.

Межі та обмеження при здійсненні корпоративних прав учасниками.

Особливості здійснення корпоративних прав держави. Органи, уповноважені на здійснення корпоративних прав держави.

Ефективне управління корпоративними правами держави.

Тема 12. Розпорядження корпоративними правами

Поняття, умови та способи розпорядження суб'єктивними корпоративними правами.

Купівля-продаж акцій. Умови та порядок здійснення відчуження акцій різних типів акціонерних товариств. Умови здійснення викупу акцій товариством чи іншими акціонерами.

Перехід (відчуження) частки у статутному (складеному) капіталі товариства.

Застава корпоративних прав та порядок її оформлення.

Міна і дарування корпоративних прав.

Спадкування корпоративних прав.

Тема 13. Корпоративні спори, рейдерство та захист корпоративних прав

Поняття, причини виникнення та правова природа корпоративних спорів. Класифікація корпоративних спорів.

Способи та порядок вирішення корпоративних спорів за законодавством України.

Поняття «рейдерства» в Україні. Класифікація видів рейдерства. Грінмейл.

Протидія рейдерству в корпоративних відносинах.

Форми захисту суб'єктивних корпоративних прав.

Способи захисту суб'єктивних корпоративних прав

Тема 14. Правове регулювання юридичної відповідальності у корпоративних відносинах

Поняття та значення корпоративної соціальної відповідальності. Юридична відповідальність корпорацій за порушення норм корпоративного права.

Відповідальність посадових осіб органів управління і контролю суб'єктів корпоративних відносин за порушення корпоративних норм.

Відповідальність державних органів за порушення корпоративних норм. Нормативно-правові акти, які передбачають відповідальність державних органів за порушення корпоративних норм. Відповідальність посадових осіб державних органів за порушення корпоративних норм.

Відповідальність акціонерів, учасників і працівників суб'єктів корпоративних відносин за порушення корпоративних норм.

Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові акти:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11 (28.03.2003). – Ст. 462.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11 (28.03.2003). – Ст. 461.
3. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вересня 2008 року № 514-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50-51. – Ст. 384.
4. Про господарські товариства : Закон України від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
5. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 13.– Ст. 69.
6. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – 9 лютого. – № 5–6. – Ст. 30.
7. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996.– № 51.– Ст. 292.
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. в редакції від 26 листопада 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31-32. – Ст. 263.
9. Про депозитарну систему України: Закон України від 6 липня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013.– № 39.– Ст. 517.
10. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 20. – Ст. 272.
11. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35.
12. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21 липня 2020 року № 819-IX // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>
13. Про фермерське господарство : Закон України від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – 7 листопада. – № 45. – Ст. 363.
14. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15 березня 2003 р. // Відомості Верховної Ради. України. – 2006. – № 34. – Ст.291.
15. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – 4 серпня. – № 31. – Ст. 268.
16. Про корпоратизацію підприємств: Указ Президента України від 15 червня 1993 р. № 210/93 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/210/93>
17. Деякі питання вдосконалення корпоративного управління публічного

акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2015 р. № 1002 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1002-2015-%D0%BF>

18. Про деякі питання управління корпоративними правами держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 р. № 678 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/678-2014-%D0%BF#Text>

19. Модельний статут товариства з обмеженою відповідальністю. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 р. № 367 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367-2019-%D0%BF#n37>

20. Про затвердження Основних концептуальних підходів до підвищення ефективності управління корпоративними правами держави : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2004 р. № 155 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/155-2004-%D0%BF>

21. Про затвердження Положення про порядок корпоратизації підприємств: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 липня 1993 р. № 508 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/508-93-%D0%BF>

22. Про затвердження Положення про спостережну раду: : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 липня 1993 р. № 556 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/556-93-%D0%BF>

23. Про затвердження Порядку здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності та критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2007 р. № 832 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/832-2007-%D0%BF#Text>

24. Про затвердження Порядку утворення державної холдингової компанії: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2012 р. № 773 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/773-2012-%D0%BF#Text>

25. Про утворення Національної акціонерної компанії «Укراгролізинг» : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2001 р. № 354 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/354-2001-%D0%BF>

26. Деякі питання управління об'єктами державної власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 143 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2017-%D0%BF#Text>

27. Про формування і ведення Реєстру корпоративних прав держави: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 жовтня 2003 р. № 1679 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1679-2003-%D0%BF#Text>

28. Реєстр корпоративних прав держави / ФДМУ. – Режим доступу :

<http://www.spfu.gov.ua/ua/documents/docs-list/spf-management-Reestr-korporativnih-prav.html>

29. Про практику розгляду судами корпоративних спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2008 р. № 13 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-08>

30. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 25 лютого 2016 р. № 4 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16>

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Вінник О.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» [Текст] / О.М. Вінник. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 312 с.

2. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» : наук.-практ. комент. / Ю. Ю. Попов. – К. : К.І.С., 2019. – 392 с.

3. Корпоративне право [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [О. В. Гарагонич та ін.]; за заг. ред. О. В. Гарагонича та С. М. Грудницької. – Київ: Слово, 2014. – 343 с.

4. Корпоративне право: навчальний посібник / О.В. Пушкіна, С.В. Несинова, Т.М. Лежнёва, І.Б. Пробко, Т.А. Тодорошко; за заг. ред. С.В. Несиної. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 276 с.

5. Корпоративне право України [Текст]: підручник / В. В. Луць [та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця, д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 379 с.

6. Пальчук П.М. Корпоративне право [Текст]: навч. посіб. / П. М. Пальчук; Київ. нац. торг.- екон. Ун- т. – Київ: КНТЕУ, 2015. – 315 с.

7. Смітюх А.В.. Корпоративне право у схемах [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Смітюх. – О. : Одеса, 2017. – 322 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

1. Бабяк Н. Д. Корпоративне фінансування в умовах нестабільності фінансового ринку [Електронний ресурс] / Н. Д. Бабяк, М. М. Самбірський // Фінанси України. – 2015. – № 10. – С. 116– 125.

2. Бейцун І. В. Проблемні питання практики розгляду судами корпоративних спорів / І. В. Бейцун // Вісник господарського судочинства – 2007. – № 6. – С. 113– 120.

3. Васильєва В. А. Корпоративне право як об'єкт спадкових прав / В. А. Васильєва // Вісник господарського судочинства – 2007. – №6. – С. 127– 132.

4. Вінник О. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства» [Текст] / О.М. Вінник. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 312 с.

5. Волкович О. Ю. Господарські товариства як об'єкт управління / О. Ю. Волкович // Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ. Вип. 41. – 2008. – С. 236– 244.
6. Гафурова О. В. Сільськогосподарські виробничі кооперативи: права та обов'язки членів [Текст] / О. В. Гафурова; Міжрегіональна академія управління персоналом. – К.: МАУП, 2006. – 200 с.
7. Гладкий С. О. Кооперативи: поняття і правова природа (історичний аспект) / С. О. Гладкий // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України : наук.– практ. зб. – 2008. – № 1 (43). – С. 35– 41.
8. Гладкий С. О. Кооперація як об'єкт історико-правового пізнання у контексті системного підходу / С. О. Гладкий // Держава і право : зб. наук. праць. Юрид. і політ. науки. Вип. 39. – К.: Ін- т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2008. – С. 132– 139.
9. Гнатківський Б. М. Національна кредитна кооперація в контексті міжнародного досвіду: теоретичні аспекти [Електронний ресурс] / Б. М. Гнатківський, О. Бульботка // Экономика Крыма. – 2013. – № 1. – С. 116– 122. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econkr_2013_1_24
10. Головань І. Адвокат у ролі корпоративного секретаря, або Нові можливості за новим Законом / І. Головань // Правовий тиждень. – 2009. – №17. – 28 квітня.
11. Господарський кодекс України [Текст]: науково-практичний коментар / За ред. Коссака В.М. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 624 с.
12. Господарський кодекс України: науково-практичний коментар станом на 1 листопада 2009 року [Текст] / за заг. ред. Притики Д.М., Булгакової І.В. // К.: «Юстініан». – 2010. – 1088 с.
13. Григор'єв, І. Господарські товариства. Внесення вкладів до статутного капіталу ТОВ: корпоративний та податковий аспекти [Текст] / І. Григор'єв // Юридична газета. – 2004. – 24 (20 січня). – С. 9.
14. Дадашев Б.А. Кредитні спілки в Україні [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Б. А. Дадашев, О. І. Гриценко ; ДВНЗ «Укр. акад. банк. справи Нац. банку України». – К. : Центр учбової л–ри, 2010. – 110 с.
15. Демченко С. Ф. Деякі проблеми судової практики вирішення корпоративних спорів / С. Ф. Демченко // Вісник господарського судочинства. – 2007. – №6. – С. 94– 99.
16. Дідківська Л.В. Українська кооперація: досвід і перспективи / Л.В. Дідківська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010 – № 11. – С. 135– 143.
17. Добровольский В.И. Корпоративное право для практикующих юристов [Текст]: монография. / В.И. Добровольский. – М.: Волтерс Клувер. – 2009. – 656 с.
18. Добровольский В.И. Применение корпоративного права: [Текст] практическое руководство для корпоративных юристов / В.И. Добровольский. – М.: Волтерс Клувер. – 2008. – 576 с.
19. Духневич А.В. Кредитні спілки в Україні: історія та сучасність [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Духневич ; Волин. нац. Ун- т ім. Л. Українки. – Луцьк : РВВ Волин. нац. Ун- ту ім. Лесі Українки, 2010. – 236 с.

20. Жабський В. І. Корпоративні права держави як об'єкт корпоративних правовідносин [Електронний ресурс] / В. І. Жабський // Наше право. – 2013. – № 10. – С. 16-22. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nashp_2013_10_5.pdf.
21. Жигірь А.А. Становлення сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в Україні / А.А. Жигірь // Агросвіт. – 2012. – № 8. – С. 34– 36.
22. Жорнокуй Ю. «Конфлікт інтересів» та «корпоративний конфлікт»: спільні та відмінні ознаки / Ю. Жорнокуй // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – №11.
23. Жорнокуй Ю. Корпоративна природа відносин між акціонером і акціонерним товариством / Ю. Жорнокуй // Право України. – 2008. – №11. – С. 49– 57.
24. Жорнокуй Ю. Поняття та правова природа категорії "корпоративний конфлікт" у структурі приватноправових відносин / Ю. Жорнокуй // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – №6.
25. Жорнокуй Ю. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій (корпоративних конфліктів) в акціонерних товариствах / Ю. Жорнокуй // Право України. – 2009. – №10. – С. 190– 199.
26. Жорнокуй Ю. Суб'єктивне корпоративне право: універсальна єдність чи множинність прав [Електронний ресурс] / Ю. Жорнокуй // Вісник Академії правових наук України. – 2011. – № 3. – С. 106– 116. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/varpu_2011_3_10
27. Захарченко А. М. Щодо визначення і застосування поняття "державне акціонерне товариство" [Електронний ресурс] / А. М. Захарченко // Публічне право. – 2013. – № 1. – С. 302– 309. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_1_43
28. Зеліско, А. В. Перетворення споживчих товариств у господарські товариства [Текст] / А. В. Зеліско // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.37. – К. : Ін- т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2007. – С. 396– 402.
29. Киценко Д. Застосування іноземного права до корпоративних відносин / Д. Киценко // Юридична газета. – 2008. – №27. – 8 липня.
30. Киценко Д. Наслідки підпорядкування корпоративних відносин іноземному праву / Д. Киценко // Юридична газета. – 2008. – № 31– 32. – 12 серпня.
31. Кібенко О.Р. Європейське корпоративне право на етапі фундаментальної реформи: перспективи використання європейського законодавчого досвіду у правовому полі України: монографія / О.Р. Кібенко. – Харків: Страйд. – 2005. – 432 с.
32. Климчук О. Корпоративные правоотношения в обществах с ограниченной ответственностью в Украине: [Текст] практическое пособие / О. Климчук, Т. Христюк. – К.: АЛЕРТА. – 2010. – 446 с.
33. Коментовані зразки документів (за чинним законодавством). Том 1. Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України, Цінні папери, Корпоративне право, Іпотека, Нотаріальний процес, Захист прав

- нотаріуса[Текст] / За загальною редакцією В.М. Марченка, О.Д. Чуєвої. – Харків: Страйд. – 2010. – 440 с.
34. Корніюк, О. Господарські товариства: подолання правових колізій / О. Корніюк // Бизнес. Бухгалтерия. – 2008. – 12 (24 березня). – С. 71– 72.
35. Корпоративне право Австрії та України [Текст] : [монографія] / [Васильєва В. А. та ін.] ; за ред. проф. В. А. Васильєвої. – Івано– Франківськ : ПНУ ім. Василя Стефаника, 2015. – 250 с.
36. Корпоративне право Європейського Союзу та України [Текст] : навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 «Право» спец. 8.03040101 «Правознавство» (для ден. та заоч. форм навчання)/ Репецький В. М., Музика Я. І., Граб С. О; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Львів : Вид– во Львів. комерц. акад., 2014. – 275 с.
37. Корпоративне право ЄС [Текст] : навч. посібник / Т. В. Шашихіна [та ін.] ; Програма Tacis Європейського Союзу в Україні, Проект "Правничі студії в Україні: Київ та окремі регіони". – К. : ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. – 170 с.
38. Кравчук В. М. Проблеми застосування Закону України "Про господарські товариства" в частині, що регулює припинення корпоративних правовідносин [Текст] / В. М. Кравчук // Захист корпоративних прав інвесторів в світлі нового Цивільного кодексу України : матеріали семінару, 16– 18 квіт. 2003 р. / Львів. нац. ун– т ім. І. Франка, юрид. ф– т, каф. цивіл. права і процесу, Львів. апеляц. госп. суд, Львів. апеляц. суд, Госп. суд Львів. обл. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – С. 73– 112.
39. Кравчук В. М.. Корпоративне право [Текст] : [Наук.– практ. комент. законодавства та суд. практики] / В.М.Кравчук. – К. : Істина, 2005. – 719 с.
40. Кужелєв М. О. Корпоративне управління в системі корпоративних відносин: методологічний аспект [Електронний ресурс] / М. О. Кужелєв // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.13. – С. 199– 203.
41. Кулинич П. Ф. Фермер та фермерське господарство як суб'єкти права на сільськогосподарські землі [Текст] / П.Ф. Кулинич // Земельне право України: теорія і практика : загальнодерж. наук.– практ. юрид. вид. – 2013. – N 8. – С. 31– 36.
42. Лебідь В. І. Господарське право : навч. посіб. / В. І. Лебідь, Н. О. Можаровська, Л. Л. Нескороджена ; Нац. акад. внутр. справ. – Вид. 2-ге, допов. і перероб. – Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. – 414 с.
43. Мавліханова Р. В. Виробничі кооперативи як суб'єкти цивільного права [Текст]: дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 / Р.В Мавліханова; Національний ун– т внутрішніх справ. – Х., 2005. – 212 арк.
44. Мостовий Г. І. Проблеми розвитку кооперативних відносин в аграрному секторі економіки України / Г.І. Мостовий, В.Ю. Бабаєв // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2011. – № 5. – С. 106– 111.
45. Науково-практичний коментар закону України «Про господарські товариства» [Текст] / Ю. Крупка. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 272 с. (Бюлетень законодавства і юридичної практики України; 2008, №9).

46. Новіцька І.В. Роль кредитної кооперації у соціально- економічному розвитку України / І.В. Новіцька // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 8. – С. 125– 131.
47. Подерьогін А. М. Корпоративне податкове планування у фінансовому управлінні підприємством / А.М. Подерьогін, В. К. Черненко // Фінанси України. – 2011. – N 4. – С. 47– 54.
48. Ринка О. Організація правової роботи в системі споживчої кооперації України / О. Ринка // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2010. – 1 жовтня. – № 40. – С. 1– 8 (вкладка).
49. Смітюх А. В. Корпоративне право України. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Смітюх ; Одес. нац. ун- т ім. І. І. Мечникова. – К. : Істина, 2011. – 182 с.
50. Смолин Григорій Васильович Господарське право України. Загальна частина [Текст]: навч. посіб. / Г. В. Смолин ; Львів. держ. Ун-т внутр. справ. – 3- те вид., переробл. і допов. – Л. : ЛДУВС, 2013. – 551 с.
51. Смолин Г. В. Господарське право України. Особлива частина [Текст]: підручник / Г. В. Смолин; Львів. держ. Ун-т внутр. справ. – 3-те вид., переробл. і допов. – Львів : ЛДУВС, 2014. – 591 с
52. Стільник В.В. Еволюція організаційно-правових форм та стан кооперації сільськогосподарських підприємств України / В.В. Стільник // Агросвіт. – 2012. – № 5. – С. 53– 56.
53. Тимошенко І.В. Про кооперативні організації сфери послуг / І.В. Тимошенко // Вісті ЦССТУ. Діловий випуск. – 2012. – 4 травня. – № 18. – С. 3– 4 (вкладка).
54. Тимощук О. Корпоративне право: проблеми застосування: Щорічний форум з корпоративного права Асоціації юристів України / О. Тимощук // Юридичний вісник України. – 2011. – N 44(5– 11 листопада). – С. 2– 3.
55. Ушкаренко Ю. Актуальні проблеми розвитку сільськогосподарської кооперації / Ю. Ушкаренко, В. Петлюченко, В. Грек // Тваринництво України. – 2011. – № 12. – С. 8– 11.
56. Ушкаренко Ю. Фермерство у розвитку сільгоспкооперації / Ю. Ушкаренко, В. Петлюченко // Тваринництво України. – 2011. – № 11. – С. 35– 38.
57. Ушкаренко Ю.В. Підвищення ефективності діяльності фермерських господарств на основі кооперації / Ю.В. Ушкаренко // Агросвіт. – 2011. – № 13/14. – С. 2– 6.
58. Цікало В. Корпоративні права: поняття, ознаки та класифікація / В. Цікало // Право України. – 2010. – №11. – С. 102– 112.
59. Чурилова Т.М. Правові засади розвитку сільськогосподарських кооперативів / Т. М. Чурилова // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 1. – С. 206– 210.
60. Шуба Б. В. Корпоративне право і законодавство: поняття та систематизація [Електронний ресурс] / Б. В. Шуба // Європейські перспективи. – 2013. – № 5. – С. 137– 140. – Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_5_26

61. Шульга М.В. Фермерське господарство: правові засади створення, функціонування та припинення [Текст] / М. В. Шульга [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Шульга. – Х. : Одісей, 2004. – 464 с.

62. Шуст О.А. Економічні засади розвитку кооперації в м'ясному скотарстві України / О.А. Шуст // Вісник аграрної науки. – 2011. – № 3. – С. 64–68.

63. Щербина В.С. Господарське право [Текст]: підручник / В. С. Щербина. – 6-те вид., переробл. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 636 с.

64. Яценко І. С. Корпоративне право Республіки Польща (основні положення) [Текст] / І. С. Яценко. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 232 с.

65. Goulding, S. Company law [Electronic resource] / S. Goulding. – 2nd. ed.. – London : Cavendish Publishing Limited, 1999. – 479 p.

66. Finch, W. Corporate insolvency law [Electronic resource] / W. Finch. – Cambridge : Cambridge university press, 2009. – 916 p.